

UDVIKLINGSPLAN FOR KOGSBØLLE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	2
Karakteristik af Kogsbølle med historisk fokus	3
Sådan er det at bo i Kogsbølle	5
Vision	8
Grønne områder	9
Stiforbindelser	12
Byforskønnelse	16
Bevaringsværdier	17
Trafik	18
Bivenlig landsby	18
Fælles hjemmeside	18

FORORD

Kogsbølles udviklingsplan er et udtryk for borgernes visioner og ønsker for landsbyen. Udviklingsplanen fortæller om Kogsbølle, som den er i dag, men fortæller også, hvad beboerne ønsker sig for landsbyen fremover, så den kan blive ved med at udvikle sig og være et godt sted at bo.

Udviklingsplanen er borgernes plan, og den kan bruges som et udgangspunkt for landsbyrådets eget arbejde, men den kan også bruges til at fortælle udadtil om landsbyens planer og ønsker.

Planens indhold er udarbejdet af landsbyrådet og flere andre borgere på baggrund af to borgermøder i forsamlingshuset og opfølgende gruppearbejde. Arbejdet har til dels været faciliteret af Nyborg Kommune, der igangsatte en indsats for udviklingsplaner for kommunens landsbyer efter opfordring fra landsbyrådene.

KARAKTERISTIK AF KOGSBØLLE MED HISTORISK FOKUS

Kogsbølle nævnes første gang i 1386 i formen Koxböle. Forleddet er en form af mandsnavnet og tilnavnet Kok. Efterleddet bølle (på gammeldansk bøli) kan i dette tilfælde betyde helgård.

Kogsbølle er en 'adelby', altså en landsby som ikke er blevet anlagt ved udflytning. Kogsbølle vurderes til at være blevet anlagt i overgangen mellem vikingetid og middelalder, hvilket bl.a. baseres på vikingetids navnetypen -bølle.

Kogsbølle er centralt placeret i sit ejerlav og har agerorientering. Byformen er slynget vejby. Af det oprindelige ejerlav er udskilt torperne Sulkendrup, Bistrup og Gedstrup, hvoraf de to sidste atter nedlagdes i senmiddelalder. I kystskovbæltet udparcelleredes fiskerlejet Kogstved og skovgårdene Kajbjerg. Begge bebyggelser nedlagdes i forbindelse med hovedgården Holckenhavns udflytning fra Kogsbølle, hvor jordene blev lagt under den nye hovedgård. Dette skete under ejeren Ellen Marsvin (1616-1649).

Skt. Madses Kilde, der lå på Kogsbølle Mark, blev i ældre tid meget besøgt, navnlig på Skt. Hans Aften, og gav navn til 'Skt. Madses Marked', der senere henlagdes til Nyborg.

Byen egaliseredes allerede omkring 1580, og gårdene noteredes i 1664 som værende lige i udsæd og landgilde. Efter 1684 egaliseredes byen på ny.

Hovedgården Kogsbøllegård nævnes fra 1386, men den var langt fra eneejer i senmiddelalderen. I 1497 havde Glorup to gårde i Kogsbølle, og i 1537 lå der under kronlenet Nyborg fem selvejergårde og én kirkegård.

Omkring 1580 samledes byen under Kogsbøllegård, der samtidig udflyttedes til sin nuværende plads og skiftede navn til Ulfeldtsholm. Fra 1672 blev det kendt som baroniet Holckenhavn. I 1588 havde godset 24 egaliserede gårde og en mølle, som den daværende ejer selv havde ladet bygge, og 14 huse. Endnu i 1844 holdt Holckenhavn byen samlet, og i 1903 var over halvdelen fortsat i fæste.

Af de voldgrave, som har været ved Kogsbøllegård, ses i dag kun rester nordøst for gården. I 1933 blev de svage spor efter voldgraven mod sydøst opfyldt. Ved gravning er man stødt på fundamenter langs graven. Man er tillige stødt på munksten ved opløjning.

Kogsbølle by blev udskiftet i 1796 i en stjerneudskiftning, - gårdene blev liggende på deres oprindelige tofte i landsbyen og fik jorden samlet i en mere eller mindre regelmæssig "lagkagestykke" bag sig. Dette sås typisk ved små landsbyer eller landsbyer der ikke ønskede udskiftningen og således undgik blokudskiftningen. Kun to gårde flyttede ud ved udskiftningen. Efter en stor brand midt i 1800-tallet flyttede yderligere 12 (godt halvdelen) gårde ud, og små husmandssteder blev efterhånden anlagt langs vejen.

Det gamle vejforløb er bevaret, såvel som en del af udskiftningshegnene, der går op til byen.

Fra 1897 til 1964 havde Kogsbølle trinbræt på Svendborg-Nyborg Banen med læskur af træ. Trinbrættet lå ½ km vest for byen på vejen til Sentved.

I byen har bl.a. tidligere været skole, mejeri, mølle, karetmager, smedje, brugs og købmand.

Forsamlingshuset blev bygget i 1898 på et stykke jord, som blev skænket til byen af Holckenhavn. I 1972 var forsamlingshuset så forfaldent, at kommunen ville nedrive det. I den forbindelse blev der stiftet en beboerforening, og en gruppe borgere gik i gang med restaureringen af huset, som skulle fungere som byens samlingssted med byfester, ungdomsklub, legestue, diletant m.m. Istandsættelsen af forsamlingshuset skabte grundlag for et stærkt sammenhold, som består den dag i dag.

SÅDAN ER DET AT BO I KOGSBØLLE

I Kogsbølle har vi et aktivt fællesskab omkring beboerforeningen og forsamlingshuset. Vi har fællesspisninger, petanqueklub, håndarbejdsklub, ældreklub, IT-cafe, to årlige fester, fastelavn, julebagning, udflugter og meget mere.

Vi har mange ildsjæle, der bidrager til fællesskabet, og der er ikke langt fra idé til handling, hvis man selv ønsker at være primus motor. Vi har mange entreprenante beboere, der sælger frugt, grønt, æg, honning, blomster og loppesager i diverse vejboeder.

Den gamle købmandsbutik rummer en stor udstilling af smukt gammelt legetøj, som kan ses efter aftale. Butikken har desuden hvert år i over 30 år lagt lokal-er til en meget populær og hyggelig julestue.

Der sker altså meget, men der er også en fantastisk fred og ro. Det er et trygt sted for børn at vokse op, ja, det er et trygt sted for alle generationer. Sammenholdet og trygheden viser sig f.eks. ved, at vi som naboer passer på hinanden og holder øje med hinandens huse.

Der er plads til alle og højt til loftet. Det bliver også respekteret, hvis man gerne vil være privat; der er ikke forventningspres om, at man deltager i fællesskabet.

Vi har skolebus og bybus ind til Nyborg, som ligger 6 km væk. Vi har fibernet og kun 7 min til motorvejen, så der er gode muligheder for at pendle til arbejde eller arbejde hjemmefra.

Vi har tre dagplejemødre, og skole og idrætsfaciliteter ligger blot 3 km væk. Ved forsamlingshuset har vi en hjertestarter, og ved busvendepladsen en lille genbrugsø med tøj-, glas- og metalcontainer. Ca. 2 km syd for byen ligger Frederikshøj Bed & Breakfast.

Vores hovedgade er charmerende, smal og snoet, og husene ligger tæt. Vi har ikke ret mange huse til salg, og inden for de senere år er der flyttet mange børnefamilier til byen.

Midt i byen, langs åen, har vi en hyggelig legeplads med bl.a. petanque- og fodboldbane.

Det, der særligt adskiller os fra andre landsbyer, er beliggenheden midt i en fantastisk natur og alligevel så nær ved Nyborg. Umiddelbart øst for landsbyen ligger Stevnshøj, som med sine 60 m.o.h. er Østfyns højeste punkt, hvorfra der er en fantastisk udsigt ud over Storebælt. Vest for landsbyen snor Kogsbølle Bæk sig smukt i den gamle istidssmeltedal og giver mulighed for dejlige naturoplevelser, ikke mindst omkring den gamle dyrehave og kogræsserlaugets fold i engen.

Byen er omkranset af kuperet terræn, som med de mange solbær- og ribsmarker giver associationer til Toscana. Vi ligger tæt på både strand og skov. Den nationale cykelrute, Østersøruten, går igennem Kogsbølle, så der kommer mange cykelturister igennem byen, men også motionscyklister, som tiltrækkes af terrænet.

Vi udfordres af og til af vores kloaksystem, som pga. terrænet skal tage imod store mængder vand. Dette gælder særligt for husene på den vestlige side af hovedgaden (å-siden).

Trafikmæssigt er vi udfordret af snoede, smalle veje og dårligt udsyn flere steder. Vi er også til tider udfordret af tung trafik fra landbrugsmaskiner og lastbiler, som kører stærkt. Flere beboere parkerer deres biler langs gaden for at prøve at få sænket farten, men det forringer også udsynet og kan lede til farlige situationer for de færdende.

Vi mangler også parkeringspladser til forsamlingshuset. Gæster må parkere langs vejen, og der er som nævnt ikke ret meget plads.

Vi vil blive udfordret, hvis skolen i Vindinge skulle lukke. Vi støtter derfor op om alle tiltag, der kan styrke skolens position.

Vejen mellem Kogsbølle og skolen er klassificeret som farlig skolevej, hvorfor børnene også har gratis skolebus. Af hensyn til vores børns sundhed kunne vi dog ønske os, at der blev gjort noget for at gøre vejen sikker at cykle på.

VISION

Nyborg er Danmarks riges hjerte. Vi vil være **Nyborgs hjerteligste landsby**.

Med det mener vi et varmt fællesskab, som kerer sig om hinanden og om vores natur.

Vi vil fastholde og styrke Kogsbølles meget positive udvikling med alle generationer rigeligt repræsenteret i et stærkt fællesskab. Vi vil værne om de omkringliggende naturherligheder og gøre dem tilgængelige for alle. I forlængelse af dette vil vi gerne være bi-venlig landsby.

Vi har formuleret et slogan og et digt, som beskriver Kogsbølle og vores vision for byen:

KOGSBØLLE - BAKKEDALEN DER RAMMER DIG I HJERTEKULEN

*Kom som du er, kom og bare vær;
Her er rø, her er fred, og masser kærlighed.
Gamle og unge, lette og tunge;
Vi spiser sammen, i hjertevarmen.
Fra "høj" ser vi hav, i dal har vi laug:
På marker især, har vi masser af bær.
Bier samler blomsterstøv, kørne de tygger drøv
Ørneskrig og hanegal, lyder i vor bakkedal*

GRØNNE OMRÅDER

LEGEPLADS

Langs åen – lige bag byen – ligger byens legeplads. Her er fodboldbane og petanquebane, legehus, klatrestativ, gynger, en drejeskål og et vippedyr. Der er også et halvskur med bord & bænkesæt. Fra legepladsen er der adgang til åen, som også indbyder til leg.

Vi har mange potentielle brugere til legepladsen, idet vi har +50 børn i byen/ejerlavet, tre sæt dagplejebørn, samt “weekend-børn” og de ældres børnebørn. Vi vil derfor gerne udbygge legepladsen med flere legeredskaber og sportsfaciliteter, så den bliver mere attraktiv for en bredere brugerskare.

GAMMEL GRUSGRAV

Lidt længere oppe ad åen ligger en gammel fælles grusgrav. Det er et smukt naturområde, men det har fået lov at vokse til, så lige nu er der ingen, der har glæde af det.

Området kunne omdannes til en skøn, grøn plet med f.eks. shelter, bålplads, borde og bænke.

NATUREN OMKRING OS

Øst for byen har vi et af kommunens smukkeste udsigtssteder, nemlig Stevnshøj. Der er fin udsigt ude fra Stevnshøjvej, og man møder ofte bilister eller cyklister, som holder og nyder udsigten.

Selve højen ligger faktisk endnu højere oppe - lige syd for Stevnshøjvej, lidt inde på en mark. Højen er markeret med en sten, og såvel stenen som grunden rundt om den er fredet.

Umiddelbart øst for Stevnhøj ligger Bøllelevænge - en mindre skov med gode skovstier/ mountainbikespor. I kanten af skoven ligger en hyggelig, gammel spejderhytte, som ejes af Langeskov-spejderne og kan lejes til friluftsaaktiviteter.

Lige nord for Kogsbølle findes den gamle helligkilde Skt. Mads' Kilde. Kilden ligger i et dejligt naturområde ned til Holckenhavn Fjord og besøges hvert år af pilgrims-vandrende i forbindelse med Skt. Mads' Marked i Vindinge.

Lige ovre på den anden side af landevejen ligger Kajbjerg Skov ligeledes med dejlige skovstier til gå- og cykelture. Kajbjerg Skov hører under Holckenhavn Gods og ligger lige ud til Storebælt. Der er gode bade- og fiskemuligheder langs kysten.

A photograph of a man in a dark jacket and a light-colored cap walking away from the camera on a paved path. He is pushing a stroller with a child inside. The path is surrounded by lush green grass and tall, thin trees, some of which are bare, suggesting a late winter or early spring setting. The sky is overcast with grey clouds.

STIFORBINDELSER

Kogsbølle ligger som et smørhul mellem den smukke kuperede ådal og Stevnshøj med sin imponerende udsigt både ind over land og ud over Nyborg og Storebælt. Den skønne natur er i nogen grad tilgængelig, men de eksisterende mark- og skovveje kunne være mere sammenhængende, og det kunne være dejligt med flere naturstier.

På kortet på næste side er de eksisterende forbindelser markeret med røde streger og gamle skovveje med stiplede streger. På de efterfølgende sider har vi forsøgt at beskrive området og tilgængeligheden med ord.

På dette kort fra Danmarks Naturfredningsforening ses de gamle skovveje i dyrehaven samt gravhøjens placering

I dalen - umiddelbart syd for kofolden - ligger en gammel dyrehave. Det er en spændende skov med dybe kløfter og en gammel gravhøj. Vejen om til skoven går vest for folden langs den nedlagte jernbane. Lige inden man når ned til enden af jernbanestien, kan man dreje til højre ad en skovvej. Denne vej fortsætter ud over marken over mod Frederikshøj.

Pt. kan man primært gå frem og tilbage ad den samme vej, når man går tur i skoven. Der er dog potentiale for nogle gode rundture ad flere gamle skovveje, som er mere eller mindre forsvundet.

Der er også en smuk lille tur frem og tilbage langs den østlige side af folden.

Fra kofolden kan man desuden gå i nordlig retning langs den gamle jernbane et stykke, hvorefter den ender blindt.

Vest for byen kan man gå ud over markerne ad en gammel grusvej mod Sentved. Der er mulighed for at krydse over en lille bæk over til "Verdens Ende", op til Sulkendrup og tilbage til Kogsbølle ad vejen.

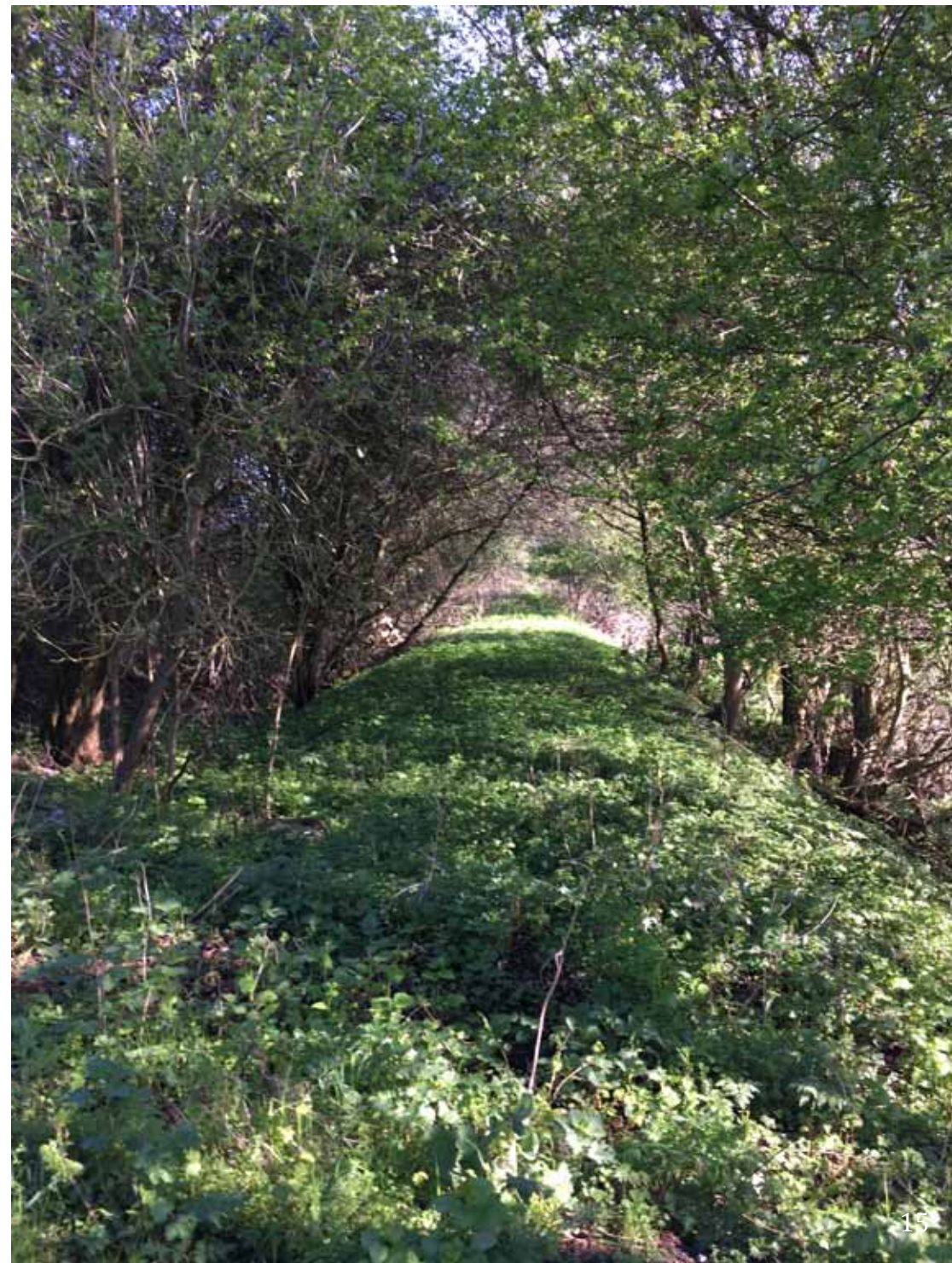

Det kunne være dejligt, om man kunne etablere vandrestier forskellige steder langs markhegn i samarbejde med lodsejerne for på den måde binde eksisterende forbindelser sammen og skabe nogle dejlige rundture.

Det kunne også være spændende, om man kunne skabe en friluftssti og/eller sikker sti til skolen i Vindinge langs - om ikke andet dele af - den nedlagte jernbanestrækning. Stien skulle måske løbe langs Kogsbøllevej noget af vejen.

Hvis man fra skolen kunne føre stien videre over til den eksisterende jernbanesti, som går ind til Nyborg, ville en smuk naturstrækning blive lettere tilgængelig for mange borgere.

Et sådant projekt ville være en kommunal opgave, som kræver yderligere undersøgelser og høringer, men vi synes, det kunne være en spændende vision.

BYFORSKØNNELSE

Generelt er standarden på de huse, vi har, høj. Det bliver bemærket, at landsbyen er velholdt, og vi har ingen tomme huse, der står og forfalder.

Vi har dog et område i byen, som trænger til forskønnelse, nemlig vores busvendeplads. På pladsen er der et ahorntræ, som er sat i en cirkel af sten beplantet med cotoneaster.

Vi vil gerne have fjernet cotoneasterne, etableret en anden belægning (f.eks. stigrus) og sat en rund bænk rundt om træet og en kant af planter.

Et synligt mødested vil understøtte vores vision om at være en hjertelig landsby, og de mange gennemkørende cyklister vil kunne bruge pladsen til at holde et hvil og nyde udsigten til Kogsbøllegård.

Udover bænken vil vi gerne have et cykelstativ ved busskuret, samt en større skraldespand, da den eksisterende vil være for lille, hvis der kommer flere ras-tende cyklister.

Vi vil desuden gerne have mulighed for aften- og weekendparkering for forsamlingshus-gæsterne på busvendepladsen (i denne periode benyttes pladsen ikke af bussen).

Endelig vil vi, også for at understøtte vores vision om at blive bivenlig landsby, gerne have flere blomster i bybilledet, herunder ved busvendepladsen.

BEVARINGSVÆRDIER

I Kogsbølle har vi et stort antal bevaringsværdige gårde og huse. Det gamle snoede vejforløb er også velbevaret.

Kogsbøllegård ligger som en smuk og markant ejendom midt i landsbyen. Gården var forløber for det nuværende Holckenhavn Slot og har været afgørende for byens udvikling. Gården og resterne af det gamle voldgravsanlæg fortæller en vigtig del af byens historie og bør bevares.

De velbevarede stjerneudskiftningshegn øst for byen er særlige kendetegn i landskabet, som bør bevares.

Endelig er der flere bevaringsværdige træer langs hovedgaden, som vi gerne ser fredet.

TRAFIK

Vores veje er snoede og smalle, og det bakkede terræn samt ringe udsyn i flere T-kryds giver generelt farlige betingelser for alle færdende. Vi har derudover en del tung trafik fra landbrugsmaskiner og lastbiler igennem byen, samt u hensigtsmæssigt parkerede biler langs vejen. Desuden mangler der helt autoværn ved broen ved kofolden.

Vi ønsker os:

- At få sænket hastigheden gennem byen
- At få sænket hastigheden mellem Kogsbølle og Bynkel
- Bedre forhold for cyklister mellem Kogsbølle og skolen i Vindinge, fx. cykelsti, belysning, gode rabatter
- Autoværn ved broen ved kofolden

BIVENLIG LANDSBY

Der er allerede en biavler i Kogsbølle, og en gruppe landsbyboere vil gerne aktivt fremme bier og andre bestøvere. Der er allerede lavet aftale med biavleren om, at han vil hjælpe gruppen og stå standby ved spørgsmål.

FÆLLES HJEMMESIDE

Vi har pt. to gamle hjemmesider kørende for Kogsbølle, nemlig kogsboelle-landsbyraad.dk og kogsboelle-beboerforening.dk. For at gøre det nemmere for både nuværende beboere og potentielle tilflyttere at orientere sig, kunne vi godt tænke os at lave en fælles platform med nyhedsfunktion, kalender, galleri m.v.